

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Helge. Et Digt (Danske Klassikere)

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Helge", i Oehlenschläger, Adam: *Helge*, udg. af Søren Baggesen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 174.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl06-shoot-idm140072288459808/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Helge

Han aabner den frædeluge,
Derude Bædet er mere langt,
Der skal mig Bølgerne sluge.

Den problematiske drift er med til at danne forbindelse mellem *Helge* og *Hroars* *Saga*, men igen i fortolkning. Problematikken optræder her forskudt på Skulde og Yrsa som kontrastfigurer, hvor Skulde optræder i rent ud sadistisk driftsudfoldelse, mens Yrsa står for den omme kærlighed. Med Hroar som den centrale figur bliver det så gjort tydeligt at i det civilisationshistoriske perspektiv bliver problematikken et spørgsmål om at lade sig beherske af driften eller at beherske den. Forudsætningen for at Hroar som fredsfyrste kan beherske den ydre natur, er at han som person kan beherske den indre.

Det perspektiv er i og for sig anlagt allerede i *Helge*, men her kommer det knapt til udfoldelse simpelthen fordi Hroar står så blegt. Derfor bliver det i langt højere grad Oluf der her kommer til at stå som Helges modstykke, fordi hun både i det erotiske forhold til ham og i det moderlige til Yrsa kommer til at stå som en kvinde der helt ud afviser sine drifter. Dermed er det imidlertid, og i endnu højere grad end for Helges vedkommende, den frugtbare side af seksualiteten hun fornægter (»Helge reiser til Dronning Oluf«):

En Krone med Rubiner den skalt Du ogsaa faae.
En Skioldmo kan saalidet som Ægteviv bestaae.
Naar Sommerfuglen parres, da maa den suarlig doe,
Kun Knuppen eier Styrke, men Blomsten gaer i Frø.

Men netop denne totale køns- og driftsfornægtelse bringer også hende i driftens vold, og igen er det forholdet til Tangkjer som viser det. For Oluf er ikke blot Tangkjærs viljeløse redskab. Da Tangkjer har forhindret hendes selvmord efter at Helge har forladt hende, giver hun sig ind under havfruens herredømme i sit blinde had til Helge, og det er nede i hendes rige at hun fornægter sin datter.

I kraft heraf bliver *Helge* også til en skildring af det had-kærlig-

hedsforhold der binder Helge og Oluf uløseligt til hinanden. Det, lige så meget som den tragiske patos, giver tragedien *Yrsa* dens dramatiske nerve. Tværs gennem den stramme metriske styring er der i Helges og Olufs konfrontation og replikskifte op til og efter det fatale bryllup en psykologisk spænding som virker langt mere moderne end hævntragediens overvejelser over skyld og skæbne. Her er der to mennesker som står over for hinanden, hver for sig drevet af forskellige og modsatrettede impulser. Helge vakler mellem sine faderlige følelser for *Yrsa*, sin erotiske betagethed af hende og lysten til at fornedre Oluf ved at opbygge hendes trælkvinde. Oluf vakler mellem den skyldighed hun trods alt føler mod datteren og mod anstændigheden, den brændende tørst efter hævn over Helge og sin modbydelighed ved *Yrsa* som er følgen af og tegnet på hendes fornædelse. Og således inderligt og lidenskabeligt forbundet driver de hinanden ud i destruktion og selvdestruktion.

Der forhold og dens forbundethed med den driftssymbolik som er opbygget omkring havfruen Tangkjær gennem hele værket, samler Oehlenschläger i den slumning han giver sit værk. For idet Helge – for sent og forgæves – vender havet og sin skæbne ryggen og søger sin død i Olufs gravhøj, mens Oluf søger døden ved drukning og dermed for evigt hengiver sig til Helges og Tangkjærs hav, bytter de død – og dermed understreges deres inderlige samhørighed som mennesker i driften vold.

9. *Helge* som romantisk fragment

Helge blev Oehlenschlägers sidste poetiske hovedværk, men det er ikke så helstøbt som dem fra det forudgående årti. Det skyldes at det er første del af en langt mere omfattende digtning som digteren ikke kunne gennemføre efter dens anlæg. Ganske vist fik det en fortsættelse i *Hvears Saga*, men den er for det første langt mere poetisk fattig end *Helge*, og for det andet er den kun en fortsættelse af en af de tematikker som blev anlagt, så heller ikke den er en afrunding. Den kom aldrig, for hele anlægget løb ind i et blindspor – og det kan udmærket hænge sammen med at *Helge* blev for stor en skikkelse til at kunne være forløberen for Rolf, santi-